

Proč USA prosazují úplné saúdsko-izraelské vztahy?

NI nationalinterest.org/blog/paul-pillar/why-us-promoting-full-saudi-israeli-relations-206342

23. března 2023

V probíhajícím diplomatickém tanci zahrnujícím Izrael a Saúdskou Arábii se zdá, že Bidenova administrativa ztratila povědomí o tom, kde leží a neleží zájmy USA. Administrativa dala jasně najevo, že by ráda viděla, aby tyto dvě země rozšířily své vazby, pokud možno tak, aby zahrnovaly úplné diplomatické vztahy, a evidentně částečně formuje svou politiku vůči Saúdské Arábii s ohledem na tento cíl. Izrael a Saúdská Arábie však již intenzivně spolupracují, včetně citlivých bezpečnostních záležitostí. Jakékoli praktické výhody by z takové spolupráce mohly plynout. Význam jakéhokoli povýšení na normální diplomatické vztahy by byl většinou symbolický – což vedlo k otázce, co přesně by takové povýšení symbolizovalo.

Jediným důvodem, proč většina arabských zemí ještě nenavázala úplné diplomatické vztahy s Izraelem, je přetrvávání izraelsko-palestinského konfliktu, včetně izraelské okupace a kolonizace palestinského území a odpírání sebeurčení a politických práv Palestincům. Oficiálním postojem Arabské ligy zůstává, že normální vztahy mezi arabskými státy a Izraelem budou následovat po spravedlivém vyřešení tohoto konfliktu. Ačkoli některé státy se od tohoto konsensu odchýlily, Saúdská Arábie nikoli. Tato otázka je evidentně jedním z aspektů saúdské politiky, v níž stárnoucí král

Salmán bin Abdulaziz Al Saud nadále prosazoval svou autoritu a nepodřídil se zcela svému synovi, korunnímu princovi Mohammedu bin Salmánovi.

Co by tedy navázání diplomatických vztahů mezi Izraelem a Saúdskou Arábií bez zásadních změn v izraelské politice symbolizovalo, je schopnost Izraele mít normální vztahy se sousedními státy i přes pokračující okupaci a nikdy nevyřešící palestinský konflikt. Jediným příjemcem takové symboliky je pravicová vláda Izraele. Je to dárek „dej si dort a sněz to“ (neboli mít diplomatické vztahy a Západní břeh), po kterém po sobě jdoucí izraelské vlády dlouho toužily.

Nikdo jiný by z toho neměl prospěch. Je zřejmé, že Palestinci by to neudělali. Jiné arabské země by to neudělaly, nepočítaje žádné vedlejší platby, které za poskytnutí takového daru dostanou. Důvod míru a stability na Blízkém východě by také ne.

A Spojeným státům by to rozhodně neprospělo. Dalším omezením jakékoli izraelské pobídky k vyřešení rozhořčeného konfliktu s Palestinci by takový vývoj byl v rozporu se zájmy USA tím, že by prodlužoval celoregionální zdroj napětí a zášti, v němž jsou Spojené státy obvykle spojovány s izraelskými přečiny.

Jakékoli navázání saúdsko-izraelských diplomatických vztahů by se řídilo takzvanými „Abrahamskými dohodami“, v nichž Bahrajn, Maroko a Spojené arabské emiráty zlepšily své vztahy s Izraelem. Tato modernizace, která byla Trumpovou administrativou silně propagována jako „mírové dohody“, nebyla ničím takovým. Stejně jako Saúdská Arábie nebyly tyto arabské země ve válce s Izraelem a již s ním udržovaly rozsáhlou bezpečnostní a další spolupráci.

Události od této modernizace připomínají, že izraelsko-palestinský konflikt se všemi bolestmi a nestabilitou s ním spojenými neutichá bez ohledu na to, kolik diplomatických dohod bylo dosaženo s arabskými státy. Izraelsko-palestinské násilí prudce vzrostlo . Loňský

rok byl pro Izraelce nejsmrtečnější od roku 2015 a nejsmrtečnější pro Palestince – 146 z nich izraelské síly zabily na Západním břehu Jordánu a ve východním Jeruzalémě – od roku 2005, kdy Organizace spojených národů začala vést záznamy o takovém násilí.

Zdá se však, že izraelští zastánci tvrdé linie, možná povzbuzení povahou „Abrahamských dohod“, která se týká koláčů a sněz, si stále myslí, že konflikt lze nějakým způsobem odsunout na vedlejší kolej nebo na něj zapomenout. Izraelský ministr financí Bezalel Smotrich, do jehož kompetencí spadá také správa Západního břehu, nedávno řekl, že „neexistuje nic takového jako palestinský lid“. (Mohli bychom se zeptat Smotricha – který také nedávno poznámeneal, že Izrael by měl „vymazat“ město Huwara na západním břehu Jordánu – kdo, pokud neexistuje nic takového jako palestinský lid, žije ve městě, které má být vymazáno.)

Dřívější zlepšení vztahů mezi Izraelem se Spojenými arabskými emiráty a Bahrajnem nejen udrželo a zhoršilo izraelsko-palestinský konflikt, ale také udrželo napětí a vyostřila linie konfliktu v Perském zálivu. Izrael vidí takové vztahy s arabskými zeměmi Perského zálivu jako protiíránské vojenské spojenectví. Tento rámec a doprovodné izraelské řinčení šavlí slouží cíli izraelské vlády udržovat nepřátelství vůči Íránu a napětí s Íránem. Trvalé napětí s Íránem zase slouží izraelským účelům obviňovat Írán ze všeho nepatřičného na Blízkém východě, oslabovat potenciálního rivala o regionální vliv, bránit jakémukoli sblížení mezi Spojenými státy a Íránem a odvádět mezinárodní pozornost od vlastního chování Izraele.

To vše je v rozporu se zájmy USA. Spojené státy mají zájem na snížení, nikoli udržení nebo zvýšení napětí v oblasti Perského zálivu. Zvýšené napětí v této oblasti ohrožuje narušení globálních energetických trhů, riziko zatažení Spojených států do ozbrojeného konfliktu a brání diplomacii potřebné k omezení nebo kontrole potenciálně destruktivního chování regionálních států, včetně Íránu.

Silný tlak Trumpovy administrativy na to, aby arabské státy zlepšily vztahy s Izraelem, znamenal škodlivé vedlejší platby. V případě Spojených arabských emirátů to zahrnovalo prodej bojových letounů F-35 – krok, který podporuje zrychlené závody ve zbrojení v Perském zálivu. V případě Maroka bylo vedlejší platbou upuštění od americké neutrality ve sporu o Západní Saharu, což je krok, který zesílil napětí mezi Marokem a Alžírskem a zkomplikoval mezinárodní úsilí o vyřešení sporu.

Nyní se Saúdskou Arábií hrozí, že takový scénář bude znovu přehrán. Američtí představitelé údajně jednají s Rijádem o zlepšení vztahů s Izraelem, přičemž Saúdové vznášejí požadavky, které představují jejich cenu za souhlas s takovým krokem. Splnění těchto ohlášených požadavků by bylo v rozporu se zájmy USA a zájmy regionální stability a bezpečnosti.

Saúdové chtějí méně omezení na používání zbraní vyrobených v USA, což by bylo povolením pro druh destabilizujícího saúdského chování, které nejnázorněji demonstrovala vysoce destruktivní saúdská letecká válka v Jemenu. Chtějí dodatečné bezpečnostní záruky od Spojených států, které by hrozily zatáhnout Spojené státy do spoluúčasti na takovém chování, jako se to již do značné míry stalo v případě války v Jemenu. A Saúdové chtějí pomoc při budování jaderného programu, který by zvýšil obavy z šíření jaderných zbraní v regionu způsobem, který by – na rozdíl od iránského programu na druhé straně Perského zálivu – měl přímou účast USA.

I kdyby to, co Saúdská Arábie nabízela na oplátku, bylo v zájmu USA, to, co se rýsuje, by byl pravděpodobně špatný obchod. Skutečnost, že to, co by Saúdové udělali, je pouze něco, co chce jiný zahraniční režim, a nikoli něco, co by prosazovalo zájmy USA, znamená, že není důvod o této dohodě ani uvažovat.

Obecně platí, že čím více budou státy Blízkého východu mezi sebou mluvit normálními diplomatickými kanály, tím pravděpodobněji bude region mírový a stabilní. Neposiluje však stabilitu maskování

„mírových“ dohod, které jsou ve skutečnosti protiiránskými a protipalestinskými ujednáními udržujícími konflikt. To, že Spojené státy prosazují takovou rozpolcenost, zachovává sebeochromující manicheismus, který brání Spojeným státům stát se skutečným tvůrcem míru.

Tento aspekt americké politiky – který charakterizoval několik amerických administrativ – zabránil Spojeným státům hrát ten druh konstruktivní mírotrvorné role, kterou nedávno sehrála Čína při zprostředkování obnovení diplomatických vztahů mezi Íránem a Saúdskou Arábií. Vzhledem k jedovaté povaze saúdsko-iránských vztahů v posledních letech, které tvořily hlavní linii konfliktu v Perském zálivu a zahrnovaly ozbrojené konflikty jak v zástupné formě jako v Jemenu, tak přímočařeji, to, čeho Číňané dosáhli, bylo skutečné napětí. - snížení pohybu směrem k míru. Bidenova administrativa, ke své cti, dohodu uvítala, i když opatrně.

Proč tedy administrativa usiluje o nekonstruktivní obchod, který by zahrnoval odkup Saúdů, aby vyšli vstříc izraelským přáním? Částečně to může být jednání na základě kdysi platné, ale dnes již překonané představy, že jakékoli rozšiřování vztahů mezi Izraelem a dalšími státy Blízkého východu by skutečně znamenalo krok k míru. Částečně to může být snaha porovnat to, co Trumpova administrativa tvrdila, že dosáhla, s „Abrahamskými dohodami“. Většinou to pravděpodobně odráží americký politický zvyk dávat rovnítko mezi podporu cílů izraelské vlády a být „proizraelský“ a dávat to rovnítko mezi nezbytnou součástí volebního úspěchu.

I na úrovni hrubé politiky by to, co se děje s Izraelem a Saúdskou Arábií, mělo dát Bílému domu včetně prezidentových politických poradců pauzu. Nejen, že obě tyto země vykazují sklony strkat prst do očí USA navzdory všem laskavostem, které jim Spojené státy poskytly. Také udělali totéž s Joe Bidenem osobně, s pohrdáním a snahou ho uvést do rozpaků.

Takové chování odráží neomluvitelné zasahování do americké politiky ze strany Izraele i Saúdské Arábie prorepublikánským a zejména protrumpovským směrem. Současný pokus administrativy koupit si zlepšení vztahů mezi těmito dvěma zeměmi není jen špatnou politikou; je to také zvláštní politika.

Paul Pillar odešel v roce 2005 do důchodu z osmadvacetileté kariéry v americké zpravodajské komunitě, kde jeho poslední pozicí byl National Intelligence Officer pro Blízký východ a jižní Asii. Dříve působil na různých analytických a manažerských pozicích, mimo jiné jako vedoucí analytických jednotek v CIA pokrývajících části Blízkého východu, Perského zálivu a jižní Asie. Profesor Pillar také sloužil v National Intelligence Council jako jeden z původních členů její analytické skupiny. Je také přispívajícím redaktorem této publikace.